

بودجه‌ریزی در آموزش و پرورش

هادی نوری ارزو خوش نیت

www.ketab.ir

انتشارات رامن سخن

سرشناسه	: نوری، هادی، ۱۳۶۴ -
عنوان و نام پدیدآور	: بودجه‌ریزی در آموزش و پرورش/ نویسنده هادی نوری، آرزو خوش‌نیت.
مشخصات نشر	: تهران: رامان سخن، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۱۶۱ ص.: نمودار.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۶۷۱۴-۷۳-۰: ۱۲۰۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۵۳ - ۱۶۱.
موضوع	: آموزش و پرورش -- ایران -- امور مالی Education-- Iran -- Finance بودجه برنامه‌ای -- ایران Program budgeting -- Iran
شناسه افزوده	: خوش‌نیت، آرزو، ۱۳۶۳ -
رده بندی کنگره	: LB۲۸۲۶/۶
رده بندی دیویی	: ۳۷۹/۱۱۶.۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۷۴۱۶۲۳
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیبا

آدرس: تهران خیابان انقلاب - خیابان ۱۲ فروردین

تلفن: ۰۹۳۶۵۹۵۶۰۶۸

بودجه ریزی در آموزش و پرورش

نویسندگان: هادی نوری - آرزو خوش‌نیت

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۷۱۴-۷۳-۰

انتشارات: تهران رامان سخن

نوبت چاپ: یکم، اسفند ۱۴۰۰

چاپ: مهرگان

تیراژ: ۱۰۰ عدد

نرخ: ۱۲۰۰۰۰ تومان

تمام حق و حقوق این کتاب برای مؤلفین محفوظ می‌باشد.

فهرست مطالب

شماره صفحه

عنوان

فصل اول : تعاریف و کلیات بودجه

۱۱.....	مقدمه.....
۱۲.....	۱-۱ مفهوم بودجه.....
۱۲.....	۲-۱ تعاریف بودجه.....
۱۳.....	۱-۲-۱ تعاریف از جنبه سیاسی.....
۱۳.....	۲-۲-۱ تعاریف از جنبه های اقتصادی و مالی.....
۱۴.....	۳-۲-۱ تعاریف از جنبه های برنامه ای و مدیریتی.....
۱۴.....	۴-۲-۱ تعاریف از جنبه توسعه اقتصادی و اجتماعی.....
۱۵.....	۵-۲-۱ تعاریف علمی و تجربی بودجه.....
۱۵.....	۶-۲-۱ تعاریف حقوقی و قانونی بودجه.....
۱۶.....	۳-۱ انواع روش های بودجه بندی.....
۱۷.....	۴-۱ انواع روش های آماده سازی بودجه.....
۲۰.....	۵-۱ اهداف بودجه.....
۲۰.....	۶-۱ مفهوم کلی بودجه ریزی.....
۲۲.....	۷-۱ نارسایی های بودجه بندی.....
۲۳.....	۸-۱ ضرورت بودجه ریزی.....

فصل دوم: روند بودجه و بودجه ریزی

۲۵.....	مقدمه.....
۲۶.....	۱-۲ روند تصویب بودجه.....
۲۷.....	۲-۲ روش های بودجه ریزی.....
۲۸.....	۱-۲-۲ بودجه سنتی.....
۲۸.....	۲-۲-۲ بودجه ریزی افزایشی (تفاضلی).....
۲۸.....	۳-۲-۲ بودجه ریزی برنامه ای.....
۲۹.....	۴-۲-۲ نظام طرح ریزی، برنامه ریزی، بودجه ریزی.....
۳۰.....	۵-۲-۲ بودجه بندی بر مبنای صفر.....
۳۱.....	۶-۲-۲ بودجه ریزی انعطاف پذیر یا سایه ای.....

۳۱	۷-۲-۲ روش بودجه‌ریزی مدیریت بر مبنای هدف
۳۲	۸-۲-۲ بودجه‌ریزی عملیاتی
۳۳	۱-۸-۲-۲ روش بودجه‌ریزی عملیاتی
۳۴	۲-۸-۲-۲ تاریخچه بودجه‌ریزی عملیاتی
۳۵	۳-۸-۲-۲ ماهیت بودجه‌ریزی عملیاتی
۳۷	۴-۸-۲-۲ ویژگی‌های بودجه‌ریزی عملیاتی
۳۸	۵-۸-۲-۲ وظایف بودجه عملیاتی
۴۱	۶-۸-۲-۲ مزایای بودجه‌ریزی عملیاتی
۴۳	۷-۸-۲-۲ الزامات بودجه‌ریزی عملیاتی
۴۴	۸-۸-۲-۲ مراحل انجام بودجه‌ریزی عملیاتی
۴۷	۹-۸-۲-۲ فواید بودجه‌ریزی عملیاتی
۴۷	۳-۲ بسترهای استقرار نظام بودجه‌ریزی عملیاتی
۴۹	۴-۲ سیر مراحل بودجه‌ریزی عملیاتی در ایران
۵۲	۵-۲ عوامل موثر در استقرار بودجه‌ریزی عملیاتی
۵۲	۱-۵-۲ عوامل محیطی
۵۶	۲-۵-۲ عوامل فرهنگی
۵۶	۱-۲-۵-۲ مدیریت منابع انسانی
۵۷	۲-۲-۵-۲ آموزش
۶۳	۳-۵-۲ عوامل سیاسی
۶۳	۱-۳-۵-۲ مسئولیت‌پذیری و نظارت بر دستگاه‌ها
۶۳	۲-۳-۵-۲ روشننگری در عملیات بودجه‌ریزی
۶۴	۳-۳-۵-۲ توافق و مشارکت با دستگاه‌های اجرایی
۶۶	۶-۲ آموزش و پرورش
۶۷	۷-۲ آشنایی با ساختار سازمانی و مالی آموزش و پرورش
۷۲	۸-۲ پیاده‌سازی بودجه عملیاتی در آموزش و پرورش
۷۳	۹-۲ پیشینه پژوهشی اجرای نظام بودجه‌ریزی عملیاتی

فصل سوم: نقش بودجه در کیفیت آموزش و پرورش

۸۱	مقدمه
۸۲	۱-۳ مفهوم آموزش و پرورش
۸۳	۲-۳ معنی و مفهوم کیفیت

۳-۳	کیفیت آموزشی آموزش و پرورش	۸۳
۴-۳	گرایش به مشارکت و همکاری در خدمات آموزش و پرورش	۸۵
۵-۳	توجه به ساختار کیفیت آموزش و پرورش	۸۵
۶-۳	توجه به ملازمات اداری، زیربنایی، و اجرایی آموزش و پرورش	۸۶
۷-۳	توجه به کیفیت آموزش و پرورش	۸۶
۸-۳	راهکارهای موثر برای ارتقای کیفیت آموزش و پرورش	۸۷
۹-۳	نقش بودجه در آموزش و پرورش	۹۰

فصل چهارم: هزینه‌های آموزش و پرورش و تامین منابع مالی آن

۹۳	مقدمه	۹۳
۱-۴	هزینه در آموزش و پرورش	۹۴
۲-۴	مفاهیم هزینه‌های آموزش و پرورش	۹۸
۳-۴	هزینه‌های فردی و اجتماعی آموزش	۱۰۰
۴-۴	روش‌های مختلف تأمین منابع مالی آموزش و پرورش	۱۰۳
۵-۴	تامین منابع مالی دانش آموزان	۱۰۵
۶-۴	حمایت مالی دانش آموزان	۱۰۶
۷-۴	انواع دارایی‌های وقفی	۱۰۸
۸-۴	انواع هزینه‌ها در آموزش و پرورش	۱۱۱
۹-۴	هزینه‌های آموزش و پرورش برحسب منبع تأمین آن‌ها	۱۱۱
۱۰-۴	تأثیر آموزش و پرورش بر اقتصاد	۱۱۲
۱۱-۴	منافع اقتصادی حاصل از سرمایه‌گذاری در آموزش و پرورش	۱۱۳
۱۲-۴	عوامل موثر بر رشد فزاینده هزینه‌های آموزش و پرورش	۱۱۳

فصل پنجم: چالش‌ها و شاخص‌ها در بودجه‌ریزی آموزش و پرورش

۱۱۷	مقدمه	۱۱۷
۱-۵	نابرابری در توزیع عادلانه بودجه دانش آموزان	۱۱۸
۲-۵	ضعف مدیریت، بروز پدیده «مازاد»-«کمبود» نیروی انسانی	۱۱۸
۳-۵	ابهام درآمد اختصاصی حاصل از ۴ درصد شهریه مدارس غیر دولتی	۱۱۹
۴-۵	اعتبارات آموزش و پرورش و کاهش کیفیت برنامه‌های آموزشی	۱۲۰
۵-۵	تحلیلی بر بودجه وزارت آموزش و پرورش	۱۲۰
۶-۵	مقاومت جدی در برابر تمرکززدایی	۱۲۱

پیشگفتار

آموزش و پرورش یکی از مهم ترین سرفصل های مصارف بودجه در جامعه ما است. علت آن گستردگی و عظمت چشمگیر بدنه این تشکیلات پرمخاطب است. به نظر می رسد آموزش و پرورش در جامعه ما تا سالیانی دراز نیازمند کمک های مردمی خواهد بود. به عبارت دیگر نیازهای این بخش از طریق منابع محدود بودجه ای دولت قابل تأمین نیست. دولت در جامعه ما وظایف بسیار متعدد و گسترده ای دارد و ناگزیر از صرف هزینه های گزاف در حوزه های مختلف برای جبران کمبودها و نارسایی ها است و ازسوی دیگر، در شرایط فعلی منابع درآمدی محدودی در اختیار دارد، که هرگز قابل مقایسه با تعهدات هزینه ای این نهاد نیست. به این ترتیب می توان انتظار داشت که همواره در تأمین هزینه های دولت در بخش های مختلف از جمله آموزش و پرورش، با محدودیت هایی مواجه شد. بودجه آموزش و پرورش از مهم ترین مباحث اقتصاد آموزش و پرورش است، زیرا، اساساً سند بودجه با پیش بینی منابع درآمدی و تشخیص نیازها و ضرورت های هر دستگاه، اولویت ها را تعیین می کند.

از همین رو، سند بودجه خوانشی مالی از سیاست های دولت بوده و بررسی بودجه وزارت آموزش و پرورش می تواند سیاست ها، رویکردها، برنامه ها و اولویت های دولت را در بخش آموزش و پرورش نمایان کند.

به لحاظ ساختاری این کتاب دارای پنج فصل است. فصل اول به تعاریف بودجه از جنبه های متفاوت اختصاص داده شده است.

فصل دوم به بررسی روند بودجه و بودجه ریزی اختصاص داده شده است.

فصل سوم به نقش بودجه در کیفیت آموزش و پرورش پرداخته است.

در فصل چهارم، هزینه های آموزش و پرورش و نحوه تأمین منابع مالی آن مورد

بررسی قرار می گیرد و در نهایت در فصل پنجم، چالش ها و شاخص های موثر بر بودجه ریزی آموزش و پرورش مورد کنکاش قرار خواهد گرفت.